

Poskus o moderni

Luka Martin Škof in Blaž Rejec: Veš, poet, svoj dolg? Režija Luka Martin Škof, SLG Celje, premiera 20. februarja

PETRA VIDALI

Gledališčenje (kulturne) zgodovine zdaj brez dvoma že lahko razglasimo za trend. Res so bile realne osebnosti in dogodki siže dramskih tekstov že prej, a se zdi, da so bile bolj partikularno izhodišče, ki je preraščalo v neko generalno metaforo. Zdaj pa smo bolj priče poskusom dokumentarnega teatra, teatra, ki želi povedati predvsem izbrano konkretno realno zgodbo.

Veš, poet, svoj dolg? med deli, ki jih lahko uvrstimo v ta žanr (v zadnjem letu je bila takšna vsaj še Pavla nad prepadam Andreja Skubica in najnovejša, ABC oder Krieg Iva Svetine), še najbolj korespondira s Hotelom Modra opica, igro o Ignaciju Borštniku, ki jo je uprizorila ljubljanska Drama v koprodukciji z Mestnim gledališčem Ptuj. Bistvena razlika je seveda v poznavanju metjeja. O Ignaciju Borštniku se ve veliko veliko manj kot o avtorjih moderne. Vsaj nekaj njihovih postaj poznamo, vsaj kakšno njihovo pesem, predvsem pa šolske opredelitve. Luka Martin Škof in Blaž Rejec sta, kot je bilo povedano pred premiero, hotela pokazati, da je moderna več kot umiranje jetičnih pesnikov. Ta več sta napovedala kot "boj med generacijama", mladi pesniki naj ne bi bili le žrtev prirojene revščine in mladostnih novoromantičnih idealov, odločilno naj bi jih onemogočale dominantne staroste, jih izkoriščale za svoje boje in si prilaščale njihovo revolucionarno kreativnost. Kot "argumenti" za to tezo so uporabljeni naslednji momenti: kaznovanje Ketteja zaradi satirične pesmi o ljubljanskem škofu (kaznovali so ga klerikalci, liberalci pa so mu ponudili podporo), kaznovanje Murna zaradi nedopustnega pesemskega dvorjenja bogati

meščanki, zažig Cankarjeve Erotike, podpora Tavčarjeve dobrodelne žene (ki jo poskušajo prikazati kot perverzno pokroviteljico) in Aškerčevo razpolaganje s Kettejevo poezijo po pesnikovi mladi smrti (prikazano kot čisto manipuliranje).

Morda bi se zdela teza neprepričljiva tudi v drugačni realizaciji - v tej uprizoritvi večinoma je takšna. Zapakirana je v čisto preveč materiala. Vizualna podoba Petre Veber na prizorišče, sestavljeno iz stare šare - šolskih klopi, vrat, zaves, žimnic ... - projicira nekakšno mrežo. Ugibamo, da je mreženje fragmentarnega hotelo biti tudi osnovni uprizoritveni princip, ampak žal se je v tej mreži nabralo vsega preveč. Velikim štirim je dodanih nekaj realnih in nekaj fiktivnih figur, vsekakor nekaj preveč, nekateri prizori, ki jim ne zmoremo pripisati pomembne ali vsaj kakorkoli pomenljive dramaturške vloge, si vzamejo čisto preveč prostora in časa. Razumljivo je, da si dokumentiranje poskuša najti nekakšen ludistični odvod. Razumljivo je tudi, da dobi v drami s tezo o smrtnem boju med mladimi in starimi ta odvod podobo groteskno zamaskiranih veljakov in okostnjakov, vendar ostane ta fantastičen segment enako razpršen kot realni. Tudi vpeljava muze ne prinese uprizoritvi prepotrebne osredičenosti oziroma umiritve sredi hektičnosti. Ko se nabere vsega preveč, smo v drugem delu uprizoritve prav pomirjeni, ko slišimo v miru zrecitirano pesem, zagotovo eno najlepših, Murnovo Zimo.

Bojim se, da takšna predstava o moderni ne zadovolji ne poznavalcev moderne ne tistih, ki bi jim jo lahko odpirala, torej mladih gledalcev. Toda četudi izpeljave ne moremo oceniti kot uspešne, je treba snovalce vseeno pohvaliti, da so se sploh spomnili obupati to legendarno, a v sodobni zavesti vseeno premalo živo obdobje. In še vse igralce je treba pohvaliti - v tako razpršeni uprizoritvi je še posebno težko vzdrževati konsistentne vloge, vendar jim to v veliki meri uspeva.

*Uprizoritev,
ki hoče povedati
preveč - in pove
premalo*

Dragotin Kette - **Branko Završan** (SLG Celje)

Josip Murn Aleksandrov - **Aljoša Koltak** (SLG Celje)

Ivan Cankar - **Andrej Murenc** (SLG Celje)

Oton Župančič - **David Čeh** (SLG Celje)